

De zoektocht naar 'eigen' verleden is zinloos, hoe begrijpelijk die behoefte ook is. Mensen en gebeurtenissen raken in de vergetelheid of ze krijgen een andere kleuring. Tegelijkertijd kunnen herinneringen overrompelend zijn en je als het ware inhalen. Het verleden is onontkoombaar. Maar steeds is er een ander verstaan in het heden, steunend op overgeleverde tradities. Niemand kan zich hiervan geheel losmaken. De weerstand tegen de dynamiek van deze herinterpretaties is echter groot. Pogingen om het verleden vast te houden in erfgoed en monumenten zijn tegenwoordig talloos. Maar ook al die 'gestolde' verledens krijgen andere betekenissen. Zelfs een wet of decreet kan daar niets aan veranderen.

In *Onontkoombaar verleden* bespreekt Maria Grever deze geschiedfilosofische thematiek onder meer aan de hand van de vrolijke gedaanteveranderingen van Nederlands bekendste icoon Volendams meisje, de creativiteit van regionale canons en de aantrekkingskracht van herdenkingsrituelen.

Prof.dr. Maria Grever is emeritus hoogleraar historische cultuur aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.
Foto Wout van Assendelft.

Maria Grever

ONONTKOOMBAAR VERLEDEN

Reflecties op
een veranderende
historische
cultuur

Inhoud

Inleiding	7
REPRESENTATIES VAN DE NATIE	
1 Visualisering en collectieve herinneringen	13
<i>Volendams meisje als icoon van de Nederlandse identiteit</i>	
2 Meer dan zichzelf	35
<i>Politiek en sekse bij koningin Beatrix</i>	
CANONS EN CHRONOLOGIE	
3 Nationale identiteit en historisch besef	57
<i>De risico's van een canon in een globaliserende samenleving</i>	
4 Fragmentatie van het verhaal Nederland	79
<i>Erfgoedcanons en de constructie van (trans)lokale identiteiten</i>	
5 Geen identiteit zonder oriëntatie in de tijd	93
<i>Over de noodzaak van chronologie</i>	
MEERVOUDIGE GESCHIEDENIS	
6 De antropologische wending op microniveau	111
<i>Cultureel pluralisme en gemeenschappelijke geschiedenis</i>	
7 De mythe van De Oversteek	127
<i>De aantrekkingskracht van een herinneringsplaats</i>	
8 Narratieve sjablonen van vooruitgang	135
<i>De betrekkelijkheid van het vooroudergevoel in de historiografie</i>	
KRITISCH DENKEN EN HISTORISCH VERSTAAN	
9 De leerzame leugens van Trump	151
<i>Historisch denken over nepnieuws in de online cultuur</i>	
10 Onontkoombaar verleden	160
<i>Over historisch verstaan en tact</i>	
Noten	173
Geraadpleegde literatuur	201
Herkomst illustraties	220
Register	221
Over de auteur	224